

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA MOBILITAT (CIRCULACIÓ I ESTACIONAMENT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 5 de maig de 2023, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Com a usuari autoritzat de l'àrea regulada d'estacionament per a residents, mitjançant l'aplicació SMOU va pagar d'un sol cop la taxa corresponent als dotze mesos de l'anualitat 2023.
- El 28 d'abril de 2023 va vendre el seu vehicle. Atès que ja no necessitava espai d'estacionament a la via pública, va demanar a l'Ajuntament la devolució de l'import corresponent als vuit mesos restants de l'any.
- L'Ajuntament va denegar la devolució d'acord amb el fet que les condicions d'ús de l'aplicació SMOU preveuen que és responsabilitat de les persones usuàries supervisar la durada del tiquet, i que l'obtenció per a tota l'anualitat va ser una decisió de l'interessat.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a **Barcelona de Serveis Municipals, SA (BSM)** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 9 de maig de 2023, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 14 de juny de 2023, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les actuacions que va dur a terme l'Ajuntament.

CONSIDERACIONS

1. Àrea d'estacionament regulat (AREA): residents

A la ciutat de Barcelona, l'àrea d'estacionament regulat es va implementar el maig del 2005. El web municipal la defineix com a un sistema d'ordenació integral de l'estacionament a la calçada, en què tot l'espai d'aparcament dins la zona de regulació es distribueix d'acord amb unes prioritats i es regula a través d'unes normes i unes tarifes.

Segons el web municipal¹, entre els objectius d'AREA hi ha augmentar la disponibilitat d'aparcament per als residents de les zones més deficitàries.

L'article 25.2 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local (LRBRL) estableix que els municipis han d'exercir, en tot cas, competències, en els termes de la legislació de l'Estat i de les comunitats autònomes, en les matèries següents: d) Infraestructura viària; g) Trànsit, estacionament de vehicles.

Així mateix, l'article 106.1 de la LRBRL reconeix a les entitats locals l'autonomia necessària per establir i exigir tributs d'acord amb el marc normatiu estatal vigent en matèria tributària.

També els articles 20 i 57 del Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals (d'ara endavant TRLHL) preveuen que els ajuntaments poden establir i exigir taxes per la prestació de serveis o per la realització d'activitats de la seva competència i per la utilització privativa o l'aprofitament especial dels béns de domini públic municipal.

En el cas concret de la ciutat de Barcelona, l'article 93.1 de la Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la carta municipal de Barcelona, dins el títol VI, dedicat a les competències municipals, disposa que és competència pròpia de l'Ajuntament de Barcelona l'ordenació del trànsit de persones i vehicles.

Els articles 17 i 18 de la Llei 1/2006, de 13 de març, per la qual es regula el règim especial del municipi de Barcelona, estableixen que l'Ajuntament de Barcelona

¹ <https://www.areaverda.cat/ca/informacio/larea-de-barcelona>

exerceix les competències que té atribuïdes en matèria de trànsit i circulació sobre les vies urbanes i que per ordenança regula els diversos usos de les vies, i estableix les modalitats i els procediments per a l'ordenació, la vigilància i el control del trànsit de persones, animals i vehicles, amb la finalitat d'harmonitzar els diversos usos i fer-los compatibles, de manera equilibrada, amb la garantia de la seguretat viària, la mobilitat i fluïdesa del trànsit i la protecció del medi ambient.

Així, doncs, d'acord amb la normativa esmentada, **l'Ajuntament de Barcelona té competència per establir una taxa per a l'estacionament de vehicles a la via pública** i determinar-ne la quantia.

2. Taxa per l'estacionament en places de resident i aplicació SMOU

L'Ordenança fiscal 3.12 sobre taxes per l'estacionament regulat de vehicles a la via pública (AREA) estableix les normes d'ús i les tarifes dels diversos tipus de places:

Art. 2.1. Constitueix el fet imposable de la taxa regulada per aquesta ordenança l'estacionament de vehicles de tracció mecànica de més de dues rodes a les vies públiques d'aquest municipi en règim d'estacionament regulat (AREA), dins les zones i els horaris determinats per Decret d'Alcaldia.

Depenent de la zona en concret, d'acord amb l'article 2, les places de resident poden ser exclusives de resident (2.3.b), o de l'Àrea Verda amb tarifa per a residents (2.3.c.1). En ambdós casos es requereix l'obtenció prèvia d'una targeta de resident, o d'un altre sistema d'acreditació de la condició de resident que determini l'Ajuntament.

D'acord amb l'article 5, l'estacionament a l'AREA està subjecte al pagament d'una taxa, la qual està establerta a l'annex de l'ordenança. En el cas concret de les places de resident, la unitat de gravamen és un import per dia:

Apartat B.

Places d'AREA exclusives per a residents i places d'Àrea Verda (per a residents):

Targeta de resident: gratuïta.

Durada màxima permesa per vehicle: 7 dies naturals

1. Component base:

Import: **0,20 euro/dia** o fracció, amb un **màxim d'1 euro/setmana**

2. L'Ajuntament pot limitar el nombre d'operacions d'estacionament els dies en què hi hagi episodi de contaminació.

Segons s'informa al web municipal de l'AREA², els vehicles de les persones residents autoritzades de cada zona en qüestió, han d'estacionar-se identificant-los amb el comprovant horari obligatori corresponent, **ja sigui en paper, emès pel parquímetre,**

² <https://areaverda.cat/index.php/ca/informacio/tipus-de-places/area-verda>

o digital, que s'obté mitjançant el servei Residents Barcelona de l'aplicació mòbil SMOU.

L'ens municipal encarregat de la gestió de l'AREA és Barcelona de Serveis Municipals, SA (BSM), i, per tant, és l'ens responsable de la gestió dels parquímetres i de l'aplicació SMOU.

El promotor de la queixa va utilitzar l'aplicació de mòbil SMOU per abonar la taxa per a tot l'any 2023. Amb l'SMOU es pot activar el comprovant digital d'estacionament de resident **pel temps d'estacionament que es consideri, des d'un mínim d'un dia i màxim fins a final d'any.**

En el cas que ens ocupa, el ciutadà **va activar el comprovant digital per a tot l'any, i va abonar d'un sol cop la taxa resultant** (1 euro x 52 setmanes = 52 euros).

Quan va vendre el seu vehicle, i va sol·licitar la devolució proporcional al temps que restava fins a final d'any, BSM va denegar la petició sobre la base dels arguments següents:

[...] Le recordamos que, tal como indican las condiciones de uso aceptadas en el momento de instalar la aplicación, es responsabilidad del usuario la supervisión de la duración de su tique.

En este sentido, lamentamos comunicarle que no procede la devolución del importe reclamado, ya que la obtención de este tique es una opción voluntaria que no contempla la devolución de esta tasa.

Aun así, le informamos que tomamos nota de sus datos y los trasladamos al departamento correspondiente para evaluar si el actual marco legal permite adaptar el protocolo a seguir con estas reclamaciones.

Aquesta referència en les "Condicions d'ús"³ la trobem a l'apartat 4.6.4.2:

Tot i que les aplicacions mòbils de l'AREA disposen de funcionalitats que assisteixen l'usuari en la selecció de les condicions d'estacionament, **l'usuari és el responsable últim de les condicions d'estacionament indicades a la seva petició d'estacionament:** tipus de zona, condicions horàries, **temps màxim**, etcètera.

3. Nova política de devolucions en casos taxats

D'acord amb les normes d'ús d'SMOU (apartat anterior), la denegació de la devolució de l'import de la taxa pagada voluntàriament per avançat per un temps que no es podrà gaudir, es podria interpretar com emparada per aquesta normativa.

³ <https://www.smou.cat/condicions-dus>

No obstant l'anterior, cal reflexionar sobre si aquesta política podria suposar un enriquiment injust per a BSM.

L'informe de BSM aportat per estudiar el present expedient, evidencia que l'ens municipal ha analitzat la situació, i ja està treballant a implementar un procediment que permeti la devolució de la taxa en determinats supòsits.

En concret l'informe exposa el següent:

- BSM reconeix el dret de la ciutadania de ser rescabada dels imports corresponents a les taxes d'estacionament abonades amb antelació, sempre que pugui demostrar, de manera fefaent, que no se n'ha pogut gaudir efectivament .
- Aquests supòsits, en els quals cal l'acreditació documental que s'indica, són els següents:
 - Baixa del vehicle: certificat de baixa
 - Venda del vehicle: contracte de compravenda
 - Canvi de domicili fora de Barcelona: certificat d'empadronament del nou domicili
 - Altres circumstàncies de força major per valorar (sinistres, etcètera): documentació ad-hoc.
- BSM està treballant en l'elaboració d'un protocol que inclogui una política garantista de devolucions, i una vegada estigui en vigor, de manera ordinària es procedirà a la tramitació dels imports reclamats en els supòsits que es considerin justificats. En el cas concret del promotor de la queixa, es farà una gestió particular de la seva reclamació.

Aquesta Sindicatura comparteix el reconeixement al **dret a rescabament** de la ciutadania en els termes de l'informe, i celebra tant la resolució del cas concret, com de manera general, de tots els que es trobin en situacions en què **es pugui acreditar la impossibilitat de gaudir dels drets d'estacionament de resident.**

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de Barcelona de Serveis Municipals, SA no ha estat adequada, si bé ja està treballant a implementar**

canvis en els seus procediments amb l'objectiu de fer efectiu el dret al rescabament de la ciutadania en determinats casos justificats.

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a Barcelona de Serveis Municipals, SA** que, si encara no s'ha fet, implementi canvis en els seus procediments amb l'objectiu de fer efectiu el dret al rescabament de la ciutadania en determinats casos justificats, en els termes explicats en aquest escrit.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.